

Huvudman

Ludvika kommun

Ärendet

Tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser vid grundskolan Blötbergets skola i Ludvika kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ludvika kommun en anmärkning avseende brister rörande genomförandet av det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling i årskurs 1. Ludvika kommun ska senast **den 15 januari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Ludvika kommun avseende brist rörande genomförandet av det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass.

Beslutet kan inte överklagas enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5158) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av genomförandet av garantin för tidiga stödinsatser inlett en tillsyn av Blötbergets skola i Ludvika kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Blötbergets skola i Ludvika kommun genomför garantins olika moment i enlighet med bestämmelserna.

Tillsynen har genomförts genom digitala intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och med rektorn den 26 oktober 2023. Vidare har dokumentation granskats, bland annat förteckning över personal och dess kompetens, beskrivningar av arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, samt en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling eller måluppfyllelse i förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet. Något yttrande har inte inkommit.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Genomförande av garantin för tidiga stödinsatser

Obligatoriska kartläggningsmaterial, bedömningsstöd och nationella prov

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Förskolläraren har genomfört det nationella kartläggningsmaterialet "Hitta språket" och "Hitta matematiken" med alla eleverna under läsåret 2022/23. På grund av lång personalförbråkning hann inte kartläggningsmaterialen genomföras med alla elever under höstterminen 2022, i stället slutfördes ett fåtal aktiviteter

med eleverna vid månadsskiftet januari till februari 2023. Rektorn har uppgett att förskolläraren i år kommer att hinna slutföra kartläggningsmaterialet under höstterminen 2023 eftersom det är bättre personaltäthet.

I årskurs 1 har det nationella bedömningsstöden i läs- och skrivutveckling använts vid avstämningstillfällen under läsåret 2022/23. Under höstterminen genomförde alla elever de muntliga delarna av bedömningsstödet och under vårterminen genomförde eleverna både de skriftliga och de muntliga delmomenten. Ansvariga lärare har tillsammans med speciallärare planerat och genomfört bedömningsstödet med eleverna.

Det nationella bedömningsstödet i taluppfattning har genomförts av alla elever i årskurs 1 vid avstämningstillfällen under både höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Under höstterminen genomförde eleverna de muntliga uppgifterna och under vårterminen genomförde eleverna de skriftliga uppgifterna.

De nationella proven i svenska och matematik har genomförts av alla elever i årskurs tre med start den 13 mars 2023. Lärarna uppger att eleverna först genomförde de nationella proven i svenska och därefter de nationella proven i matematik. Samtliga delprov var genomförda i början av maj 2023.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordning [2011:185], 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2 – 4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

I årskurs 3 i grundskolan ska nationella prov genomföras på vårterminen i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Ett nationellt prov består av flera delprov som samtliga ska genomföras under en viss period, vilken för läsåret 2022/23 var den 13 mars till och med den 17 maj 2023 (9 kap. 20, 21, 22 och 22 a §§ skolförordningen och 5 § SKOLFS 2021:69).

Om det finns särskilda skäl får rektor besluta att en lärare inte behöver använda kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd eller nationella prov, eller delar

av dessa, för enskilda elever (9 kap. 20 § skolförordningen, 6 § SKOLFS 2019:16 och 6 § SKOLFS 2016:66).

Skolinspektionens bedömning

Det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass

Av utredningen framgår att det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass inte slutfördes med alla elever under höstterminen 2023. På grund av personalfrånvaro kunde kartläggningsmaterialet först slutföras med alla elever vid månadsskiftet januari till februari 2023.

Enligt skolverkets föreskrifter ska det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass användas för varje elev vid avstämningstillfällen under höstterminen.

Skolinspektionen finner därför att det är en brist att det nationella kartläggningsmaterialet inte slutfördes med alla elever under höstterminen 2022. Att materialet slutfördes med eleverna i början av vårterminen 2023 förändrar inte denna bedömning.

Det nationella bedömningsstödet i årskurs 1

Av utredningen framgår att eleverna i årskurs 1 har genomfört de muntliga delarna av det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling, "Läsa", under både höstterminen och vårterminen läsåret 2022/23. De skriftliga momenten av bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling, "Skriva", genomfördes med eleverna först under vårterminen 2023.

Enligt skolverkets föreskrifter ska det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling användas för varje elev i årskurs 1 vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen. Vid varje avstämningstillfälle ska läraren utgå från Avstämning A, B eller C i bedömningsstödet. Bedömningsstödet består av två delar, den muntliga delen "Läsa" och den skriftliga delen "Skriva".

Skolinspektionen finner att det är en brist att eleverna i årskurs 1 inte har genomfört delen "Skriva" i det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling under höstterminen 2022. Att eleverna har genomfört delen "Skriva" under vårterminen 2023 förändrar inte denna bedömning, eftersom bedömningsstödet i sin helhet ska användas vid avstämningstillfällen under både höst- och vårterminen.

Beträffande genomförandet av det nationella bedömningsstödet i taluppfattning i årskurs 1 framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

De nationella proven i årskurs 3

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller genomförandet av de nationella proven i svenska och matematik i årskurs 3.

Särskild bedömning och planering av insatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Läsåret 2022/23 uppvisade ingen elev i förskoleklass indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska eller matematik. Enligt förskolläraren har ingen elev i förskoleklass haft några kunskapsmässiga svårigheter.

I årskurs 1 och i årskurs 3 har det efter genomförande av de obligatoriska materialen funnits elever som visat indikation på att inte uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i de aktuella ämnena.

För de elever där det funnits en sådan indikation har ansvarig lärare tillsammans med speciallärare analyserat elevernas resultat och kunskapsutveckling samt därefter planerat extra anpassningar för de elever som bedömts vara i behov av det. Lärarna och specialläraren har uppgett att de inte har haft fasta mötestider för att genomföra de särskilda bedömningarna, utan att detta arbete har skett i vardagen. Lärarna har uppgett att specialläraren har funnits tillgänglig varje morgon och att de har pratat med specialläraren inne på dennes arbetsrum nästan varje dag. Om det skulle finnas elever i förskoleklass som skulle uppvisa en indikation anordnas en klasskonferens på höstterminen där förskolläraren diskuterar elevernas kunskapsutveckling i samråd med speciallärare och rektor.

Elever som bedömdes vara i behov av extra anpassningar fick stöd i de berörda ämnena under läsåret 2022/23. Exempelvis fick elever intensivperioder tillsammans med specialläraren. I matematik har specialläraren förberett material som sedan eleven har arbetat med tillsammans med en resurspedagog. Lärarna och specialläraren har uppgett att de alltid har haft en dialog om alla elevers extra anpassningar och att specialläraren varit med och dokumenterat elevernas extra anpassningar. De elever som bedömdes vara i behov av utredning om särskilt stöd anmälades till elevhälsoteamet, där rektorn ingår.

Ansvarig speciallärare har speciallärarexamen i läs- och skrivutveckling.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En särskild bedömning ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § 1 st. skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras för stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 4 § 2 st. skollagen, 3 kap. 5 § skollagen och 3 kap. 7 § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller för anmälan till rektor om särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i sådant fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn (3 kap. 4 § 3 st. skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning och vid planering av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 1 och 2 behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § 1 st. p. och 2 samt 2 st. skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att, i samråd med personal med specialpedagogisk kompetens, genomföra särskild bedömning av elevs kunskapsutveckling och planera extra anpassningar.

Uppföljning och överföring

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, personal med specialpedagogisk kompetens och rektorn samt av ingiven dokumentation framgår följande.

Vid övergången från förskoleklass till årskurs 1 och från årskurs 3 till årskurs 4 följde ansvariga lärare med sina elever till kommande årskurs. Eftersom ansvarig lärare har följt med och fortsatt undervisa eleverna i årskurs 1 och årskurs 4 genomfördes ingen överföring till mottagande lärare i slutet förskoleklass och i slutet av lågstadiet vårterminen 2023. Ansvarig lärare och speciallärare hade dock i slutet av vårterminen 2023 ett möte där de diskuterade elevernas extra anpassningar, kommande stödbehov och vad som behövde göras för eleverna kommande termin. I samband med mötet dokumenterade specialläraren skriftligen elevernas extra anpassningar och stödbehov kommande termin.

Rektorn har uppgett att om det skulle komma en ny mottagande lärare till eleverna i årskurs 1 eller årskurs 4 anordnas ett möte för överlämning i slutet av förskoleklass eller lågstadiet. Vid detta möte deltar överlämnande lärare, mottagande lärare och speciallärare.

Rättslig reglering

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan och sameskolan ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 3 kap. 5 § skollagen (extra anpassningar) i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid uppföljning enligt 4 b §. Samråd enligt 3 kap. 4 a § p. 3 behöver inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller uppföljning av extra anpassningar och överföring av resultatet av uppföljningen till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Val av ingripande

Genomförandet av det nationella kartläggningsmaterialet

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa, den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande.

Ludvika kommuns verksamhet vid Blötbergets skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller genomförandet av kartläggningsmaterialen i förskoleklass. Utifrån de åtgärder som skolenheten nu vidtagit i syfte att tillse att de nationella kartläggningsmaterialen genomförs inom föreskriven bedömer Skolinspektionen att skolenheten vidtagit nödvändiga åtgärder för rättelse. Skolinspektionen väljer därför att avstå från att ingripa.

Genomförandet av det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Ludvika kommuns verksamhet vid Blötbergets skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller genomförandet av det nationella bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling i årskurs 1. Av utredningen framgår dock att eleverna vid slutet av läsåret hade genomfört samtliga delar av bedömningsstödet samt att bedömningsstödet delvis har använts vid avstämningsstillfällen under både höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Mot denna bakgrund bedömer

Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Ludvika kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

Utredaren Jessica Kristoffersson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Lisa Naudot medverkat.